

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І. Ф. – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л. П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І. В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Соляр В. В. – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Мельникова О. В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Зайцева П. О. – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макrorівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 «ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ».....	6
Бондаренко Я. О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	6
Строгов С. А., Сухов В. М. АНТИКРИЗОВІ ГЕОЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗГОРТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ.....	10
Міжерицький В. А. ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	16
Коновалова А. С. ДИНАМІКА ІНВЕСТИЦІЙ ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	20
Мажнікова В. Г. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ.....	24
Золотухіна Т. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ.....	29
Алексєєва Н. Р. ПРИЧИНИ ЦИКЛІЧНИХ КОЛИВАНЬ В ЕКОНОМІЦІ.....	33
Нос Д. Ю. МАКРОЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА СУЧАСНОЇ КРИЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	38
Гавриленко А. І. БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ - ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	41
Костюк В. О. ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ.....	45
Винник Б. Р. ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	48
Савельєв В. О. ВВП УКРАЇНИ, ЙОГО ДИНАМІКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ.....	52
Удовиченко Д. О. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ.....	54
Приваліхіна І. К. ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	58

СЕКЦІЯ 1

«ПРОБЛЕМИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Бондаренко Ярослав Олександрович
ХНПУ імені Г.С. Сковороди, спеціальність «Економіка»,
освітній рівень «магістр», 1-й рік навчання, гр. 51М
Науковий керівник - радник ректора, професор кафедри економічної
теорії, фінансів і обліку ХНПУ імені Г.С.Сковороди,
академік НАПН України, д. п. н., професор Прокопенко І.Ф.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

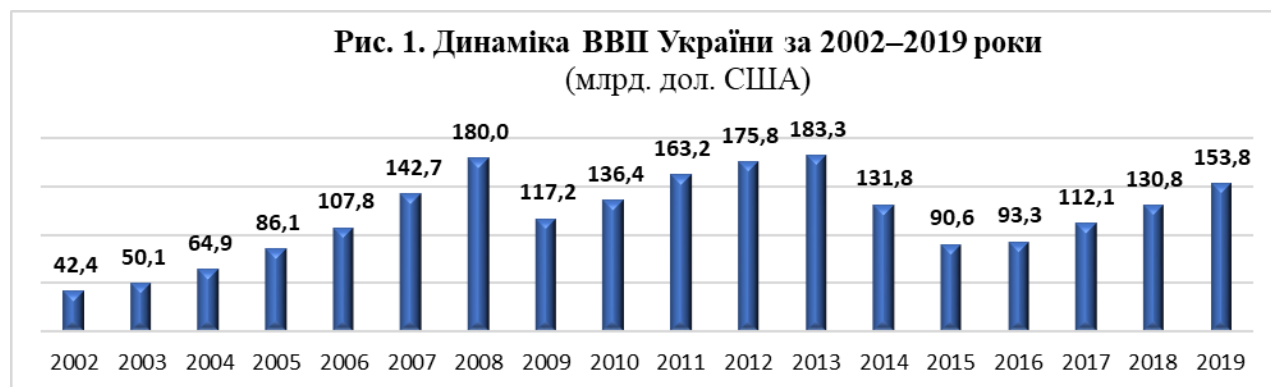
За роки суверенітету реальний ВВП України скоротився на 35%. Згідно даними Світового банку, це - найгірший результат в світі за останні 24 роки з 166 країн, що мали і розкрили повну статистику ВВП за 1991-2014 рр., Він знизився тільки в п'яти випадках. Україна в цьому списку випередила Молдову (-29%), Грузію (-15,4%), Зімбабве (-2,3%) і Центральноафриканської Республіки (-0,94%). ВВП інших країн зріс. З мінімальним приростом в Барбадосі (8,9%) і Таджикистані (10,6%) і максимальним - в Китаї (ВВП виріс в 10 разів) і Екваторіальної Гвінеї (в 61 разів). [1].

В останні роки політична та економічна ситуація в Україні формується під впливом певних чинників як довгострокового так і ситуативного характеру, і, як наслідок, має нестійкий характер. Основним фактором сьогодення, що дестабілізує ситуацію залишається агресія проти України. При цьому, перспективи щодо її припинення протягом найближчого періоду практично відсутні. Більш того, останні події на східному кордоні вказують на потенційну можливість посилення протистояння, що, безумовно, негативно відобразиться на економічній ситуації в Україні. [2, 4]

Загальний спад економіки, що почався в 2013 році, збільшився протягом 2014 року, що багато в чому обумовлено тим, що окупована частина території Донецької і Луганської областей, а також анексований Крим тимчасово

виведені з економічного простору України. Починаючи з 2014 р падіння промислового потенціалу в Донецькій і Луганській областях є найбільшим серед інших областей України. Військові дії на їхній території мають негативний вплив на всі галузі економіки без виключення.

Динаміка ВВП демонструє кризові явища в економіці України. Найвищі показники ВВП характерні для передкризових 2008 та 2013 років. Якщо падіння ВВП 2009 року є наслідком глобальної фінансової кризи 2008 року, наслідки якої Україна перенесла з найгіршими показниками в світі, то в основі причин кризи 2014-2016 лежать проблеми системного характеру та, звичайно, в значній мірі, агресія проти України.

Однією з причин цього колапсу стала технологічна деградація України. За роки незалежності країна втратила не просто окремі підприємства і наукові комплекси, а цілі галузі. З вітчизняної промисловості зникли такі галузі, як мікроелектроніка, верстатобудування, приладобудування, роботи, автоматика. Без їх складної і дорогої продукції вичерпалися доходи, зникли виробництва суміжники, збідніла скарбниця, розчинилися міжнародні очікування і національні перспективи.

Пріоритети української економіки змістилися від космічних програм до металургії, найпростішої хімії, сільському господарству. Сформована структура економіки не змогла генерувати ні колишніх зарплат, ні зайнятості, ні наукових пошуків. Безробітними виявилися десятки тисяч інженерів, технологів, математиків, фізиків і хіміків, які склали основну масу трудових мігрантів. Технологічний занепад привів до формування сировинної економіки, вага якої за роки незалежності в світовому виробництві скоротилася в 4-5 разів. Сьогодні

він ледве сягає 0,08% світового ВВП, що майже в дев'ять разів менше частки України на світовому ринку праці (0,7%). Цей розрив - умовний індикатор того, наскільки менше своїх зарубіжних колег виробляє і заробляє середньостатистичний українець. Його можна трактувати і як показник надлишку «зайвих» українців на внутрішньому ринку праці (згідно рівню середньосвітової продуктивності). Втративши колишню технологічну базу, вітчизняна економіка виявилася прив'язаною до світової кон'юнктури на сировину. [3, 199].

Глобальність сучасної економіки передбачає насамперед глобальність та інноваційність конкуренції. Найбільш динамічно в світі розвиваються країни, які використовують не тільки природні, енергетичні, а й в першу чергу технологічні та інноваційні ресурси. [4, 36]

Забезпечення інноваційного розвитку економічно розвинутих країн світу у XXI столітті виступає необхідною умовою економічного зростання, підвищення добробуту населення і підтримки високого рівня конкурентоспроможності товарів і послуг на міжнародних ринках. В зв'язку з цим проблеми технологічного оновлення, модернізації виробничого базису покладені в основу програм подальшого соціально-економічного розвитку багатьох країн світу, в тому числі країн-членів ЄС. Це передбачає значне зростання витрат на наукові дослідження, інноваційну діяльність задля досягнення високого рівня технологічного лідерства [5, 160].

На сьогодні, за даними Мінекономіки за 2020, в новому рейтингу «Глобальний інноваційний індекс 2020» Україна покращила свій минулорічний результат на 2 сходинки, посівши 45 місце. Україна демонструє загальне зростання в рейтингу інноваційного індексу та в субіндексах: + 20 позицій в освіті та +10 в R&D. Україна також зберегла 2 місце серед країн із доходом нижче середнього. В глобальному рейтингу поруч з нами такі країни 42. В'єтнам, 43. Греція, 44. Таїланд, 46. Румунія, 47. РФ, 48. Індія. Очолила рейтинг Швейцарія, за нею йдуть Швеція, США, Сполучене Королівство та Нідерланди

10 липня 2019 року КМУ схвалив Стратегію інноваційного розвитку України на період до 2030 року. Очікується, що результатом реалізації документа стане, зокрема, збільшення кількості фізичних осіб та суб'єктів господарювання, що займаються винахідництвом, прикладними дослідженнями та науково-технічними розробками, насамперед – за межами державного сектору; збільшення кількості суб'єктів господарювання, що надають послуги із комерціалізації технологічних рішень; збільшення надходжень від продажу та використання (насамперед, експорту) об'єктів інтелектуальної власності, наукоємної продукції; зростання частки підприємств, що займаються інноваціями, зокрема, малих.

Проведення аналізу потенційних можливостей та реального стану інноваційності української економіки, їхнього впливу на забезпечення конкурентоспроможності національної економіки дозволяє констатувати: в державній інноваційній політиці недостатньо враховується пріоритетність інноваційного розвитку; маючи значний інноваційний потенціал, національна економіка далека від інноваційної моделі розвитку; механізм реалізації інноваційної політики характеризується слабкою мотивацією бізнесу у фінансовому забезпеченні наукових і науково-технічних робіт та здійсненні інноваційної діяльності. [5, 165]

Список використаних джерел:

1. Інтегральні композитні індикатори розвитку економіки України: оцінка на 01.07.2015 / Інститут економіки та прогнозування НАН України. URL: <http://ief.org.ua/?p=4930>
2. Юрчишин В. Сценарій-прогноз розвитку економіки України: обмежений песимізм. Київ: Заповіт, 2018. 58с.
3. Макогон Ю. В. Причини и факторы экономического кризиса в Украине в условиях военно-политического кризиса на востоке страны. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 1. С. 196 - 201. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2016_1_33
4. Блакита Г.В., Лановська Г.І. Інноваційно-технологічні чинники забезпечення високого конкурентного статусу. *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні*: матеріали XI Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 22 березня 2018 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. Київ: КНЕТУ, 2018. 200 с.
5. Радченко Л.П. Науково-інноваційні чинники розвитку національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. Зб. наук. пр Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка» /За заг. редакцією акад. НАПН І.Ф. Прокопенка. Харків: ХНПУ, 2015. Вип. 15. - С. 159 - 167.